Cyngor Adnewyddu'r Economi

Cynllun Gweithredu Sgiliau- Rhoi'r Datganiad Polisi ar Sgiliau ar Waith

Cyd-destun

1. Ar 30 Ionawr 2014, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru ei Datganiad Polisi ar Sgiliau, yn nodi gweledigaeth ar gyfer cenedl hynod o fedrus a chystadleuol yn y dyfodol. Roedd y Datganiad yn cydnabod yr heriau amrywiol y bydd Cymru yn eu hwynebu dros y ddegawd nesaf, gan gynnwys proffil sgiliau sy'n newid ar gyfer swyddi yn y dyfodol, a chynaladwyedd y system sgiliau o ystyried yr angen i godi lefelau buddsoddiad ar adeg pan fo'r adnoddau sydd ar gael yn brin. Roedd y Datganiad yn nodi'r gofyniad i feithrin cysylltiadau cryf gyda'r system addysg cyn-19 er mwyn sicrhau bod gweithlu'r dyfodol yn fedrus iawn ac yn cael ei gynorthwyo gan sylfaen cadarn o sgiliau llythrennedd a rhifedd. Er mwyn cael system sgiliau gynaliadwy, mae angen i ni sicrhau bod y ddarpariaeth addysg a sgiliau yn cyd-fynd yn agos gyda'r sgiliau y mae angen i gyflogwyr eu cael hefyd, a bod cyflogeion heddiw ac yfory yn meddu ar y sgiliau angenrheidiol i'w galluogi i ymuno â'r farchnad lafur ac i ffynnu ynddi.

2. Mae pedair thema'r Datganiad Polisi fel a ganlyn:

   - **Sgiliau ar gyfer swyddi a thwf:** sut mae modd i Gymru ysgogi'r galw am gymdeithas fwy medrus sy'n gallu ysgogi ein heconomi gan ganlyn swyddi a thwf

   - **Sgiliau sy'n ymateb i anghenion lleol:** system sgiliau sy'n adlewyrchu anghenion cymunedau lleol, gan gynnwys cynnig hyblyg a hwylus o ran cyflogaeth a sgiliau

   - **Sgiliau a werthfawrogir gan gyflogwyr:** pwysigrwydd ymgysylltu gyda chyflogwyr fel eu bod yn cyfranogi yn y system sgiliau, a lefel y cyd-fuddsoddiad sy'n ofynnol law yn llaw gyda'r llywodraeth os yw Cymru yn mynd i barhau i fod yn gystadleuol

   - **Sgiliau ar gyfer cyflogaeth:** rôl y system sgiliau wrth ddarparu'r cymorth cyflogaeth sy'n angenrheidiol i gynorthwyo unigolion i sicrhau cyflogaeth ac i sicrhau cynnydd yn y gwaith

3. Cyhoeddir Cynllun Gweithredu ym mis Gorffennaf 2014, a fydd yn nodi manylion y camau gweithredu polisi a'r amserlen er mwyn cyflawni fel yr amlinellir isod.

Sgiliau ar gyfer swyddi a thwf

4. Bydd y ffocws ar gyflawni portffolio integredig o gymorth Cyflogaeth a Sgiliau a fydd yn gweithredu ar lefel genedlaethol, ranbarthol a lleol yn unol â llwybrau cyson ac wedi'u diffinio mewn ffordd eglur. Byddwn yn cyflwyno Rhaglen Sgiliau Hyblyg a fydd yn targedu anghenion sgiliau a recriwtio cwmnïau sy'n bwysig ar lefel strategol. Yn ogystal, byddwn yn datblygu ein hymagwedd lwyddiannus o ran y Gronfa Blaenoriaethau Sector trwy gyfrwng Rhaglen Blaenoriaethau Sgiliau newydd, gan sicrhau ein bod yn meddu ar ddarpariaeth sgiliau sy'n ymateb i

gyflogwyr ac y mae'n cynorthwyo ein hagenda Swyddi a Thwf, ac y mae'n hollol integredig gyda chymorth ehangach Llywodraeth Cymru ar gyfer byd busnes.

5. Yn ogystal, mae angen i ni ysgogi'r galw am gymdeithas fwy medrus sy'n ysgogi'r economi wrth ganlyn swyddi a thwf. Mae hyn yn gofyn am ffocws ar gyfleoedd i dyfu'r galw am sgiliau, er enghraifft trwy gyfrwng cysylltiadau gyda phrosiectau seilwaith mawr a mewnfuddsoddwyr, yn ogystal â chadwyni cyflenwi sy'n eu cynorthwyo, er enghraifft fel rhan o Ddinas-ranbarthau ac Ardaloedd Menter, gan gydweithio'n agos gydag Adran yr Economi, Gwyddoniaeth a Thrafnidiaeth (DEST). Mae hyn yn cynnwys cyflawni manteision i Gymru trwy gyfrwng mentrau caffael cyhoeddus sy'n hyrwyddo datblygu sgiliau ac sy'n cydnabod cyflogwyr sy'n buddsoddi yn eu gweithlu.

6. Yn olaf, rydym yn gwybod bod y gyfradd or-gymhwyso ymhlith y gweithlu yng Nghymru wedi codi rhwng 2011 a 2013, o 13% i 21%. At hynny, mae nifer y cwmnïau sy'n adrodd am danddefnyddio sgiliau wedi codi hefyd (45% i 50%) ac mae hyn er gwaethaf y ffaith nad yw'r ffigurau cyfunol ar gyfer y DU gyfan wedi newid. Mae'n amlwg bod cyfleoedd i weithio gyda chyflogwyr i ddatblygu arferion gwaith sy'n sicrhau perfformiad uwch, fel bod sgiliau yn cael eu defnyddio mewn ffordd effeithiol law yn llaw gyda'r newidiadau sy'n digwydd ar draws yr economi ehangach.

Sgiliau sy'n ymateb i anghenion lleol

7. Ein nod yw cynnig cymorth cyflogaeth a sgiliau cydgysylltiedig sy'n adlewyrchu anghenion cymunedau lleol. Caiff hwn ei seilio ar gynnig sgiliau a chyflogaeth mwy syml a hygyrch i gyflogwyr ac unigolion, y bydd modd manteisio arno trwy gyfrwng Porth Sgiliau newydd. Bydd y Porth Sgiliau yn cynnig un gwasanaeth ymgysylltu, asesu a chyfeirio ar gyfer unigolion a busnesau sy'n manteisio ar gymorth sgiliau, a bydd yn fecanwaith allweddol i feincnodi perthnasedd ac addasrwydd y ddarpariaeth sgiliau a ddarparir. Yn ogystal, byddwn yn sicrhau ein bod yn gwneud y defnydd gorau o wybodaeth gadarn am y farchnad lafur ar lefel ranbarthol ac ar lefel Cymru gyfan i gyfrannu at ein penderfyniadau polisi a'n blaenoriaethau ar gyfer cyllid yn y dyfodol, yn gysylltiedig gyda'n polisi cyd-fuddsoddi.

8. Mae tirlun darparu wedi'i ddiffinio mewn ffordd eglur ac sy'n sicrhau cwmpas digonol ac yn osgoi dyblygu a chystadleuaeth, gan ystyried anghenion lleol, rhanbarthol a chenedlaethol hefyd, yn allweddol i ddarparu cymorth cyflogaeth a sgiliau llwyddiannus ar draws Cymru. Bydd angen i'r Datganiad Polisi grisialu'r ddynameg leol a rhanbarthol o ran sut y caiff sgiliau eu datblygu a'u defnyddio gan gyflogwyr.

9. Bydd hyn yn golygu cydweithio'n agos gyda phartneriaethau sgiliau rhanbarthol y mae ganddynt gysylltiadau cryf gyda'r Dinas-ranbarthau yn ogystal ag Ardaloedd Menter. Y nod allweddol fydd sicrhau ein bod yn gweithio gyda chyflogwyr a phartneriaid allweddol ar draws Cymru i ymateb mewn ffordd effeithiol i anghenion sgiliau cyflogwyr ac unigolion ar lefel leol a manteisio ar gyfleoedd yn y farchnad lafur ranbarthol. Byddwn yn cydweithio'n agos gyda DEST i sicrhau bod y ddarpariaeth ar lefel genedlaethol, rhanbarthol a lleol yn cyd-fynd gyda'r Fframwaith Economaidd sy'n cael ei ddatblygu gan DEST.

Sgiliau a werthfawrogir gan gyflogwyr

10. Rydym yn canolbwyntio ar ddarparu safonau a chymwysterau perthnasol i gyflogwyr ac unigolion yng Nghymru, gan adolygu llwybrau i ddysgu uwch er mwyn sicrhau bod llwybrau Addysg a Hyfforddiant Galwedigaethol yn eglur, yn ddealladwy ac yn gyson. Rhaid i ni sicrhau ein bod yn parhau i ymgysylltu gyda chyflogwyr trwy gydol y broses o ddatblygu a chyflawni rhaglenni hyfforddiant, a'n bod yn buddsoddi yn y sgiliau y mae eu hangen ar gyflogwyr. Bydd darparu sgiliau y mae cyflogwyr yn eu gwerthfawrogi yn ffactor pwysig iawn hefyd yn yr achos dros gael mwy o gyd-fuddsoddiad gan gyflogwyr mewn sgiliau.

11. Mae'r maes hwn o ran cyd-fuddsoddiad, sef rhannu'r costau rhwng llywodraeth, cyflogwyr ac unigolion, yn allweddol i gyflawni ein nod i Gymru ar gyfer y tymor hwy, sef gweithlu sy'n sicrhau lefelau cyflogaeth, cynhyrchiant a lles y maent yn cymharu'n dda gyda'r DU a gweddill Ewrop. Rydym yn canolbwyntio ar sicrhau defnydd cost-effeithiol o gronfeydd cyhoeddus sy'n cynnig manteision economaidd a chymdeithasol da.

12. Mae tystiolaeth eisoes yn awgrymu nad yw Cymru yn llwyddo i sicrhau buddsoddiad mewn a gweithgarwch ymgysylltu gyda sgiliau ar yr un lefel â'r hyn a welir yng nghenhedloedd eraill y DU. Ar hyn o bryd, cyflogwyr yng Nghymru yw'r lleiaf tebygol o adrodd eu bod wedi ariannu neu drefnu unrhyw hyfforddiant yn ystod y 12 mis blaenorol (62% o'i gymharu gyda'r cyfartaledd ar gyfer y DU sef 66%)[1]. Er bod cyfanswm y gwariant fesul cyflogai wedi codi yn ystod 2013 o'i gymharu gyda'r sefyllfa yn 2011, mae Cymru yn parhau i fod y tu ôl y DU o ran lefelau buddsoddi cyffredinol, ac yn bwysicach na dim, hi yw'r isaf o blith holl genhedloedd y DU[2]. Mae hyn er gwaethaf y ffaith bod Cymru wedi gweld cynnydd yn nifer y diwrnodau hyfforddiant a ddarparwyd gan gyflogwyr dros y 12 mis diwethaf yn 2013 o'i gymharu gyda 2011 (5.6m diwrnod i fyny o 4.9m yn 2011)[3].

13. Gan ymateb i'r her hon, cychwynnwyd ymgynghoriad ynghylch *"Cydbwyso’r cyfrifoldebau am fuddsoddi mewn sgiliau: cynigion ar gyfer buddsoddi ar y cyd mewn darparu sgiliau ôl-19"* ar 21 Chwefror, a oedd yn ceisio casglu safbwyntiau cyflogwyr, rhanddeiliaid allweddol ac unigolion ynghylch sut y caiff cyd-fuddsoddi rhwng llywodraeth, cyflogwyr ac unigolion ei weithredu yng Nghymru. Bydd yr ymgynghoriad yn dod i ben ar 16 Mai 2014 ac mae modd troi ato ar-lein, trwy droi at:

    http://www.wales.gov.uk/consultations/education/proposals-for-co-investment-in-post-19-adult-skills-delivery/?lang=cy

14. Her cyd-fuddsoddi yw datblygu ysgogiadau polisi sy'n gallu cynnig cymhelliant i gyflogwyr i fuddsoddi mewn sgiliau, gan gydnabod prinder cyffredinol adnoddau yn y pwrs cyhoeddus i greu a darparu ysgogiadau o'r fath. Bydd y gweithredu hwn yn gofyn am newid diwylliannol ymhlith cyflogwyr, wrth iddynt gydnabod eu cyfrifoldeb dros godi lefel sgiliau eu gweithlu. Law yn llaw gyda hyn, mae angen

---

[1] Arolwg Sgiliau Cyflogwyr UKCES 2013
[2] Arolwg Sgiliau Cyflogwyr UKCES 2013
[3] Arolwg Sgiliau Cyflogwyr UKCES 2013

i'r llywodraeth a'i rhanddeiliaid allweddol greu'r amodau er mwyn i rwydweithiau o gyflogwyr ymateb ar y cyd i anghenion sgiliau y gwelwyd tystiolaeth ohonynt ar lefel leol a rhanbarthol, gan weithio trwy gyfrwng partneriaethau rhanbarthol sefydledig y maent yn cyd-fynd yn agos gyda Dinas-ranbarthau yn ogystal ag Ardaloedd Menter perthnasol.

15. Bydd ymagwedd gyson ar draws yr holl randdeiliaid a llywodraeth yn allweddol er mwyn gweithredu'r polisi cydfuddsoddi. Mae angen i ni sicrhau bod yr amodau'r un fath i unigolion a chyflogwyr fanteisio ar gymorth, gan sicrhau bod y polisi yn cael ei weithredu gyda'r un egni ar draws pob ffurf o gyllid llywodraethol ac Ewropeaidd. Efallai y bydd goblygiadau ar gyfer rhannau eraill o'r system addysg yng Nghymru, yn enwedig pan fo dysgu eisoes yn cael ei gynorthwyo trwy gyfrwng rhyw fath o drefniant cydariannu. Mae'r adolygiad o Addysg Uwch a chyllid i fyfyrwyr a arweinir gan Syr Ian Diamond yn arwyddocaol, y mae'n ystyried cynaladwyedd trefniadau ariannol sy'n cynnig sail i'r sgiliau a ddarparir trwy gyfrwng y sector Addysg Uwch yng Nghymru.

Sgiliau ar gyfer Cyflogaeth

16. Byddwn yn sicrhau bod ein cymorth cyflogaeth yn cyd-fynd mewn ffordd fwy effeithiol gyda'r cynnig a wneir gan Lywodraeth y DU. Bydd hyn yn gofyn am adnabod cyfleoedd ar gyfer mwy o gysondeb a chyflenwoldeb o ran cymorth ar draws y tirlun cyflogaeth a sgiliau cyfan, ond gan wneud cyfeiriad penodol at alinio gwasanaethau gyda chymorth prif ffrwd ar lefel y DU. Trwy gyfrwng gweithgor ar y cyd "Manteisio ar Gyflogaeth" Llywodraeth Cymru, yr Adran Gwaith a Phensiynau, a Swyddfa Cymru, byddwn yn adolygu trefniadau cymorth presennol ar gyfer unigolion di-waith yng Nghymru er mwyn symleiddio'r cyfleoedd i fanteisio ar raglenni cyflogaeth Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru. Byddwn yn canolbwyntio ar egwyddor gwaith yn gyntaf fel bod modd i unigolion, pryd bynnag y bo modd, fanteisio ar brofiad gwaith a lleoliadau swyddi, gan ddatblygu llwyddiant rhaglenni sy'n bodoli eisoes megis Twf Swyddi Cymru.

17. Yn ogystal, byddwn yn gweithredu er mwyn cyflawni'r ymrwymiadau a wnaethpwyd yn y Datganiad Polisi er mwyn gwella Sgiliau Hanfodol oedolion yng Nghymru. Byddwn yn canolbwyntio ar wella lefelau Sgiliau Hanfodol oedolion cyflogedig a di-waith, ac ar gynyddu nifer yr oedolion y maent yn barod i gychwyn mewn cyflogaeth barhaol. Byddwn yn cynorthwyo unigolion i wella'u Sgiliau Hanfodol fel eu bod yn y sefyllfa orau i fanteisio ar gyfleoedd gwaith a/neu sicrhau cynnydd unwaith y byddant yn y farchnad lafur. Wrth ystyried dewisiadau cymorth ar gyfer y dyfodol, byddwn yn ystyried y potensial i ddatblygu llwyddiant dulliau gweithredu presennol megis Cronfa Ddysgu Undebau Cymru (WULF), hyrwyddo cyfleoedd i ymgorffori Sgiliau Hanfodol fel rhan o raglenni hyfforddiant galwedigaethol y brif ffrwd ymhellach, a defnyddio cymhellion megis Addewid Cyflogwyr gyda ffocws newydd er mwyn ymgysylltu rhagor o gyflogwyr gyda'r gwaith o ddarparu Sgiliau Hanfodol.

Casgliad

18. Rydym yn canolbwyntio ar ddarparu addysg a sgiliau ar gyfer Cymru lewyrchus. Bydd hyn yn gofyn i ni gynyddu nifer y bobl mewn cyflogaeth, sicrhau system sy'n darparu addysg a sgiliau o ansawdd uchel, a sicrhau ein bod yn helpu i godi lefel

y cynhyrchiant a'r arloesedd ymhlith y gweithlu a'u cyflogwyr. Mae angen i ni sicrhau bod y ddarpariaeth sgiliau yn cyd-fynd yn agos gyda'r galw ymhlith cyflogwyr ar lefel leol, ranbarthol a chenedlaethol, a'i bod yn ein galluogi i fanteisio ar gryfderau a chyfleoedd Cymru.

19. Mae'r Datganiad Polisi ar Sgiliau yn nodi'r heriau a'r cyfleoedd i Gymru. Yn dilyn ein hymgynghoriad ynghylch cyd-fuddsoddi, bydd y Cynllun Gweithredu yn nodi'r camau gweithredu polisi sy'n ofynnol er mwyn sicrhau system sgiliau gynaliadwy i Gymru a'r amserlen er mwyn eu cyflawni. Bydd hyn yn gofyn am waith cadarn a pharhaus mewn partneriaeth rhwng y Llywodraeth, cyflogwyr, unigolion a rhanddeiliaid allweddol.